

T.a.v. de leden van de gemeenteraad

Kenmerk 2019/833805
Datum 9 oktober 2019
Contact Inge Mulders
Telefoon 023-5114885
E-mail imulders@haarlem.nl

Onderwerp: RKC Adviesbrief over 213a onderzoek Erfgoedbeleid

Geachte leden,

Het 213a onderzoek Erfgoedbeleid is een van de eerste 213a rapporten die het college deze raadsperiode aan de raad aanbiedt. Voor de nieuwe raadsleden willen wij graag de 213a onderzoeken en onze adviesbrief daarover introduceren.

In het tweede deel van deze brief volgt ons advies over het onderzoek naar het erfgoedbeleid.

N.B. Het rapport wordt aangeboden door het college. De RKC speelt geen rol in de verdere behandeling of opvolging van de rapporten.

Deel I - Introductie

213a onderzoeken

Deze onderzoeken zijn gebaseerd op artikel 213a van de Gemeentewet. Dit artikel schrijft voor dat het college periodiek onderzoek doet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde beleid en dat de raad hierover bij verordening regels vaststelt. Het college brengt schriftelijk verslag uit over de onderzoeken. De raad heeft de Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Haarlem 2013 vastgesteld. De belangrijkste bepalingen daarin zijn:

- Jaarlijks minimaal één doelmatigheidsonderzoek naar (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente.
- Jaarlijks minimaal één doeltreffendheidsonderzoek naar één of meerdere (delen van) programma's en paragrafen van de begroting.
- Het college informeert ieder jaar in de begroting de raad over de in het erop volgende jaar te verrichten onderzoeksonderwerpen en (globale) onderzoeksvragen naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid.
- Het onderzoeksplan wordt ter beschikking gesteld aan de rekenkamercommissie.
- De uitkomsten van een onderzoek worden vastgelegd in een rapportage. Elke rapportage bevat tenminste de onderzoeksresultaten en indien nodig aanbevelingen voor verbeteringen.

- Op basis van de resultaten en aanbevelingen van ieder onderzoek stelt het college (indien nodig) een verbeterplan op.
- Het college neemt op basis van het verbeterplan (waar nodig) bedrijfsmatige en/of beleidsmatige maatregelen.

Het doel van 213a onderzoeken is het ondersteunen van de raad in zijn controlerende rol. Met de resultaten van de onderzoeken kan de raad bepalen of met het gevoerde beleid de door de raad vastgestelde beleidsdoelen worden behaald en of publiek geld goed wordt besteed in de ambtelijke organisatie. Indien de resultaten daartoe aanleiding geven kan de vervolgstap zijn het beleid te wijzigen of het college op te dragen een doelmatiger aanpak te kiezen. Met de juiste timing van het onderzoek in de beleidscyclus, na enige jaren uitvoering en vlak voor een herijking, kan de raad de resultaten optimaal benutten.

RKC-adviezen

De RKC constateerde in 2016 dat 213a onderzoeken in Haarlem niet optimaal werden ingezet en benut. Uit onderzoek bleek dat het aantal van minimaal twee onderzoeken per jaar vaak niet werd gehaald en dat de opzet en uitvoering van de onderzoeken meer aandacht verdiende. Om de raad te ondersteunen in het benutten van het instrument 213a onderzoeken, besloot de RKC de raad te adviseren over de door het college aangeboden 213a rapporten. De RKC kijkt hierbij op technische wijze naar de onderzoeksmethodiek en verslaglegging en naar de naleving van de verordening. De adviesbrieven kan de raad gebruiken bij het lezen en bij het bespreken van de rapporten met het college. De RKC speelt geen rol in de verdere behandeling of opvolging van de rapporten.

Deel II – Advies onderzoek erfgoedbeleid

Hieronder sommen wij puntsgewijs onze bevindingen ten aanzien van het onderzoek op. Dit is het resultaat van een onderzoekstechnische analyse. De inhoudelijke aspecten van het beleid blijven buiten beschouwing van de RKC. Het onderzoek naar het erfgoedbeleid werd in de begroting 2018 aangekondigd.

- De RKC constateert dat met de inzet van het bureau Vestigia (na haar eerdere constatering in het onderzoek naar jongerenaccommodaties) wederom een verbeterslag in de uitvoering van 213a onderzoeken is gerealiseerd.
- Er zijn door het college vooraf onderzoeksvragen vastgesteld en deze worden gestructureerd beantwoord. Bij het onderzoek zijn vele landelijke en gemeentelijke bronnen benut. De opbouw en presentatie maken het rapport goed leesbaar. Wel is het verwarrend dat op de kaft van het rapport doelmatigheid staat, terwijl in het rapport over doeltreffendheid wordt gesproken.
- De toegepaste onderzoeksmethoden (documentenstudie, interviews en benchmark) zijn toereikend om de geformuleerde deelvragen te beantwoorden. Een kanttekening hierbij is dat er uitsluitend personen uit de ambtelijke organisatie zijn geïnterviewd. Wij zijn van mening dat het - voor het verkrijgen van een compleet beeld - wenselijk is om ook informatie bij andere stakeholders op te halen.

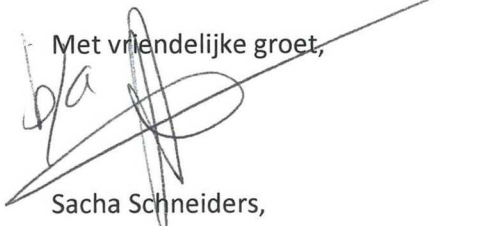

- Net als in een aantal voorgaande 213a onderzoeken blijkt de belangrijkste vraag van een doeltreffendheidsonderzoek: *zijn de doelen van het beleid behaald?*, niet te kunnen worden beantwoord. De oorzaak hiervan is het gebrek aan een concreet geformuleerde beleidsdoelstelling in het gemeentelijk beleid. Wij adviseerden daarover begin 2018 om hier bij de onderzoeksopzet rekening mee te houden. Vaak is het mogelijk om in de eerste fase van het onderzoek doelen te reconstrueren en daar indicatoren aan te koppelen. De doelstelling is vaak impliciet wel verwerkt in het beleid. Dit maakt het mogelijk om de doeltreffendheid te onderzoeken.
De RKC constateert dat dit advies nog niet is opgevolgd. Als gevolg daarvan kan de raad ook bij dit onderzoek niet vaststellen of het gevoerde beleid effectief is.
- Het onderzoek is door het ontbreken van een beleidsdoelstelling gericht op de in het beleid uit 2013 beoogde prestaties en de output van de afdeling. De nadruk ligt op een kwalitatieve beoordeling van de volledigheid van het beleid, het uitvoeringsinstrumentarium en de prioriteiten in de uitvoering. Ook is de capaciteit van de afdeling vergeleken met die in andere gemeenten.
- In het rapport worden veel bevindingen gepresenteerd, maar het omvat geen conclusies of aanbevelingen. Dit is niet overeenkomstig de verordening. In de bevindingen zitten wel een aantal 'haakjes' tot aanbevelingen. Bijvoorbeeld in de bevindingen over de niet of ten dele gerealiseerde prestaties of de bevindingen uit de vergelijking met andere gemeenten.
- Het is onduidelijk wat het college met het rapport voor ogen heeft. Het collegebesluit omvat uitsluitend het vaststellen van het rapport. Een 213a onderzoek is 'a means to an end', een middel tot een doel, en zou een bijdrage moeten leveren aan de kwaliteit van het Haarlems beleid. Ook al ter rechtvaardiging van de met de uitvoering van het onderzoek gemaakte kosten. Het college gaat in zijn besluit niet in op de bevindingen en weegt niet af of er een verbeterplan nodig is. Dit is niet overeenkomstig de verordening.

Wij adviseren de raad:

1. Het college om een reactie te vragen op de bevindingen van het rapport en of er een verbeterplan wordt opgesteld. Dit is een van de voorschriften in de verordening.
2. En voorts ook zelfstandig af te wegen of de bevindingen aanleiding vormen het erfgoedbeleid te wijzigen.

Met vriendelijke groet,

Sacha Schneiders,
voorzitter